

Luonnonsuojelulailla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädännön valmistelu, Projektii II

Aika:	tiistai 11.3.2020 klo 10.00-12.00
Paikka:	ympäristöministeriö, Aleksanterinkatu 7, Helsinki, neuvotteluhuone Honka
Osallistujat:	Saara Bäck, pj ympäristöministeriö
	Anna-Rosa Asikainen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
	Harri Hölttä Suomen luonnonsuojeluliitto (skype)
	Jorma Jantunen Suomen ympäristökeskus
	Jussi Laanikari maa- ja metsätalousministeriö
	Teemu Lehtiniemi Bird Life Suomi ry
	Hannu Mahla Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (skype)
	Minna Mättö Kuntaliitto
	Heikki Paltto Saamelaiskäräjät (skype)
	Anne Vainio maa- ja metsätalousministeriö
	Hanne Lohilahti, siht. ympäristöministeriö

1. Kokouksen avaus
Saara Bäck avasi kokoukseen toivottamalla osallistujat tervetulleeksi projektiryhmän II toiseen kokoukseen.
2. Asialistan hyväksyminen
Hyväksyttiin kokouksen asialista.
3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen
Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.
4. Keskustelu lain rakenteesta
Hanne Lohilahti esitteli alustavaa lain rakennetta, yleisiä periaatteita, määritelmiä ja viranomaistehtäviä (liite 1).

Keskustelussa tuotiin esille seuraavia muutos- ja kehittämissuhteita:

- Vahinkoluokista ja korvauksen saajista olisi hyvä säätää ennen viranomaisten tehtäviä. Järjestyksellä haluttaisiin korostaa asiakkaan roolia.
- Vahinkojen ennaltaehkäisy tulisi sisällyttää lain nimeen.
- Vahinkoilmoitus ja korvaushakemus on tärkeää pitää riittävän erisisältöisinä, ettei niitä sekoiteta keskenään.
- Sähköisten asiointipalvelujen kehittäminen nähtiin tärkeänä.
- Pohdittiin, tarvitseeko ELY-keskuksen tehtävissä viitata luonnonsuojelulakiin poikkeuslupien osalta.
- Ehdotettiin, että kaikki menettelyt käsitellään samassa luvussa
- ELY-keskusten ja kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisten toimivallan päällekkäisyyttä tulee välttää.
- Kunnan rakennusvalvonnalla ei ole riittävää asiantuntemusta eri lajien aiheuttamien vahinkojen toteamiseen. Ehdotettiin rakennusvahinkojen todentamisen osalta muotoilua ”kunnan tai ELY-keskuksen hyväksymä riippumaton asiantuntija”.
- Lain lähtökohdaksi tulee kirjata vakuutuksen ensisijaisuutta suhteessa valtion maksamiin korvauksiin. Esimerkiksi muiden kuin vahinkoeläinten aiheuttamat vahingot voidaan korvata kotivakuutuksen

kautta. Myös elinkeinotoimintaan voi liittyä tiettyjä vakuutustuotteita, joiden kautta myös lajien aiheuttamia vahinkoja voidaan korvata.

- Viljelysvahinkojen korvausperusteisiin toivottiin muutoksia. Ruokaviraston määräyksiin normisadoista ja yksikköhinnoista ei katsottu vastaavan todellisia vahinkoarvoja, minkä takia korvauksiin toivottiin joustoa. Luomutuotannolle tulisi maksaa oma lisä sekä maksatusta tulisi aikaistaa. Maksatusten aikaistaminen edellyttäisi, että Ruokaviraston määräysten perusteita muutettaisiin.
- Viljelysvahingon arvo tulee säätää analogisesti riistavahinkolain 10 §:n kanssa. Jos maksatuksiin halutaan aikaistuksia, tulee muutokset tehdä myös riistavahinkolakiin.
- Työkulut tulisi olla tukikelpoisia.

5. Viljelysvahinkoja koskevat perusteet ja lainsäädännölliset linjaukset sekä vaikutusten arviointi
Hanne Lohilahti esitteli korvausjärjestelmään ehdotettuja lainsäädännöllisiä linjauksia viljelysvahinkojen osalta (liite 2). Maksatusten aikataulusta, vahinkoilmoituksen tekemisestä ja työkuluista aiheutuvien kustannusten korvaamisesta toivottiin erityisesti projektiryhmäläisten kannanottoja. Kaikista aiheista käytiin keskustelua jo asialistan edellisessä kohdassa. Yhteenvetona keskustelusta voidaan todeta, että maksatusta toivotaan aikaistettavan ja työkulut toivotaan olevan jatkossa tukikelpoisia. Vahinkoilmoituksen teko tulee olla helppo ja kevyt. Lisäksi ilmoituksen kautta tulisi olla mahdollisuus saada neuvontaa vahinkotilanteen hallinnasta ja vahinkojen vähentämisestä.

Lohilahti esitteli alustavaa vaikutusten arviointia viljelysvahinkojen osalta. Keskustelussa tuotiin esille, että ennalta ehkäisevien toimien vaikutuksia ei ole huomioitu arvioinnissa. Sovittiin, että arviointia täydennetään työn edetessä.

6. Lintujen aiheuttamien maatalousvahinkojen ennaltaehkäisy – kansainvälisiä kokemuksia keinoista

Teemu Lehtiniemi esitteli ympäristöministeriön toimeksiannosta tehtyä selvitystä maatalousvahinkojen ennaltaehkäisykeinojen kansainvälisistä kokemuksista (liite 3). Selvitys perustuu helmikuussa 2019 toteutettuun verkkokyselyyn, josta saatiin vastauksia 23 maasta, yhteensä 25 kpl.

Lehtiniemi kertoi selvityksen ja vahinkotilanteen taustaksi, että valkuposkikihanhien kevätesiintyminen on kasvanut voimakkaasti vuosina 2018-2019. Lintujen levähtäminen keväällä Suomessa on kriittinen pesintämenestyksen kannalta. Huomioitavaa on myös harmaiden hanhikerääntymien lisääntyminen parin viime vuoden aikana keväällä eteläisessä Suomessa. Näiden lajien aiheuttamista vahingoista ei makseta korvauksia.

Selvityksen mukaan maatalous- ja lintuasiantuntijoiden välinen yhteistyö on vähäistä ja tieto ennaltaehkäisymenetelmistä hajanaista. Vaikka hanhivahingot ovat yleisiä useimmissa maissa, maiden välinen yhteistyö on olematonta. Kyselyn tulosten perusteella ennaltaehkäisykeinoja on suhteellisen paljon ja uusia on kehitteillä, mutta tutkimustietoa pelotusmenetelmien toimivuudesta on saatavilla niukasti.

Selvityksen pääviesti on, että vahinkojen ennaltaehkäisy on kokonaisuuden hallitsemista. Tehokkain tapa vähentää vahinkoja on passiivisten ja aktiivisten karkotteiden käyttäminen yhdistettynä lintupeltojen perustamiseen sekä tiettyjen maatalouskäytäntöjen hyödyntämiseen.

7. Muut asiat

Ajanpuutteen vuoksi muiden asioiden käsittely siirtyi seuraavaan kokoukseen.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.00.

- LIITTEET
1. Alustava lain rakenne
 2. Viljelysvahinkoja koskevat perusteet ja lainsäädännölliset linjaukset
 3. Lintujen aiheuttamien maatalousvahinkojen ennaltaehkäisy – kansainvälisiä kokemuksia keinoista